

Türk Edebiyatı Dönemleri, Eserleri ve Şahsiyetlerinin Öğretimi Üzerine Bir Materyal Çalışması

Nazlı SALUK^{1*} Sueda Gül YILMAZ²

¹ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Bolu, Türkiye

² Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilim ve Sanat Merkezi, Kırıkkale, Türkiye

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi: 19.01.2025
Kabul Tarihi: 20.06.2025
Yayın Tarihi: 30.06.2025

Anahtar Kelimeler:

Türk edebiyatı dönemleri,
edebi şahsiyetler,
edebiyat öğretimi,
materyal geliştirme.

ÖZET

2012- 2023 yılları arasında üniversiteye yerleştirme sınavlarında çıkmış edebi şahsiyetler ve eserlerine ilişkin bilgilerin analiz edilmesi; tespit edilen şahsiyet ve eserlerin materyale dönüştürülmesi ve bu materyale ilişkin öğrenci, uygulayıcı ve öğretmen görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Araştırma yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi desenidir. Araştırma verileri 2012-2023 yılları arasında sorulan sınav sorularıdır. Konu ile ilgili seçilen sorular incelenip cevapları teyit edildikten sonra yazar ve şairlerin eserleri, bulundukları edebiyat dönemleri araştırılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan excel veri toplama formuna yıl yıl işlenmiştir. Eşleştirme şeklinde olan oyunda önce yazar-şairin resimlerinin ismiyle ve eseriyle eşleştirilmesi sonra da eşleştirilen yazar/şair-eser-isim üçlemesinin hangi döneme ait ise Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasında doğru yere yerleştirilmesi istenmektedir. Miknatıslı magnetlerin altına karekodlar eklenmiş böylece karekodlara cevap anahtarını niteliği kazandırılmıştır. Materyali sınıflarında uygulayan öğretmenler, uygulama esnasında sınıfın çok eğlendiğini, derse ilgiyi ve motivasyonu artırdığını belirtmiştir. Öğrencilerin tamamı hazırlanan oyunun Türk Dili ve Edebiyatı dersine katkısı olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler ve öğretmenler metalden hazırlanan Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasının, dönemleri ayırt etmede yardımcı olacağını düşünmektedir. Öğrenciler ve öğretmenler hazırlanan oyunun eğlenerek öğretmeye yardımcı olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin zaman haritasının büyüklüğü ve magnetlerin arkasında da bilgilerin bulunması gerektiği yönündeki önerileri dikkate alınarak bu konuda güncelleme çalışmaları yürütülmektedir. Bunun yanı sıra materyalin yeni yazar/şair/eser magnetleri ile güncellenebilir ve yenilenebilir bir materyal olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlardan yola çıkarak şu önerilerde bulunulabilir: Materyalin derse ilgi, başarı, tutum ve motivasyona etkisini araştıran deneysel çalışmalar yapılabilir. Oyun tahta gibi bir malzemeden yapboz formunda hazırlanabilir, edebiyatın farklı konularında üretilebilir. Materyalin parçaları dijital ortama taşınarak sürükle-bırak uygulamasıyla parçalar zaman haritasına yerleştirilebilir.

A Material Study on The Teaching of Turkish Literature Periods, Works and Personalities

Article Info

Received: 19.01.2025
Accepted: 20.06.2025
Published: 30.06.2025

Keywords:

Turkish literature periods,
literary figures,
material development,
literature teaching.

ABSTRACT

It is aimed to analyze the information about literary figures and their works that appeared in university placement exams between 2012-2023; to transform the identified figures and works into material and to obtain the opinions of students, practitioners and teachers about this material. The research method is the document review pattern, which is one of the qualitative research methods. The research data are the exam questions asked between 2012-2023. After the selected questions related to the subject were examined and the answers were confirmed, the works of the writers and poets and the literary periods they were in were researched. The data was entered into the Excel data collection form created by the researcher year by year. In the matching game, it is first asked to match the pictures of the writer-poet with their names and works and then to place the matched writer/poet-work-name trilogy in the correct place on the Turkish literature period time map according to the period it belongs to. QR codes were added under the magnetic magnets, thus the QR codes became an answer key. Teachers who applied the material in their classes stated that the class had a lot of fun during the application and that it increased interest and motivation in the lesson. All of the students think that the prepared game contributes to the Turkish Language and Literature course. Students and teachers think that the Turkish Literature periods time map prepared from metal will help distinguish the periods. Students and teachers think that the prepared game helps teaching while having fun. Taking into account the suggestions of teachers and students regarding the size of the time map and the need for information on the back of the magnets, update studies are being carried out on this subject.

Bu makaleye atıfta bulunmak için:

Saluk, N., & Yılmaz, S. G. (2025). Türk edebiyatı dönemleri, eserleri ve şahsiyetlerinin öğretimi üzerine bir materyal çalışması. *UPUES Journal*, 2(1), 96-116. <https://doi.org/10.64087/Upues.2025.10>

*Sorumlu Yazar: Nazlı Saluk, nazlierekinci@hotmail.com

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Edebiyat, sözcük olarak TDK sözlüğünde “olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2015). Türk milleti asırlık bilgi ve deneyim geçmişiyle zengin bir edebiyat birikimine sahiptir. Bu zengin ve köklü miras büyük eserlerle doludur. Türk dili ve edebiyatı öğretiminin gayesi de bu büyük köklü birikimi gelecek nesillere aktarmaktır. Tarihte iz bırakmış edebi şahsiyetlerin ve eserlerin tanınması, edebi türlerin bilinmesi, yaşadığı dönemlerin anlaşılması bireylerin ifade becerilerinin gelişmesine de fırsat sağlayacaktır (Çetin, 2015).

Özdemir’e göre (1991) edebiyat eğitiminde; öğretimi metinlere dayandırmak, öğrencileri metinlerin dünyasında yaşatmak gerekir. Metin olmadan sadece bilgi aktarımına dayanan dönemlerin özelliklerini vermeye yönelik edebiyat öğretimden kaçınmak gerekir. Araştırmaya konu edilen bu materyal geliştirilirken alan yazında yer alan bu tavsiyeler titizlikle incelenmiş ve materyal bu gibi önemli öneriler yapılandırılarak hazırlanmıştır.

Çetin’e göre (2015) edebiyat eğitiminin amacı, önemli edebî eserleri açıklayarak ve tanıtarak öğrencilere estetik zevk kazandırmak, kendilerini hem sözlü hem de yazılı olarak doğru bir şekilde ifade edebilmelerini sağlamaktır. Öğrencilerin bu süreçte aktif ve etkin olması, farklı uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir (Çelik, 2018). Türk dili ve edebiyatı öğretiminde “hazır bilginin öğretmen tarafından servis edilmemesi” (Yazar, 2014); öğrencinin aktif olarak katılımının sağlanacağı yöntem ve tekniklerin uygulanması dersin verimliliğini ve etkililiğini artırmaktadır (Kavcar, 1993). Erdem’e göre (2017) Türk dili ve edebiyatı öğretiminin bir bütünlük içinde devam edebilmesi, uygulamaların etkili sunulmasıyla doğru orantılıdır. Balcı’ya göre (2002) sınıfa ilgi çekici edebiyat ürünleri getirilerek, derste bu ürünlerle ilgili etkinlikler yaptırmak öğrencilerin dil ve edebiyata karşı olumlu tutum kazanmalarını sağlayabilir ve ilgilerini artırabilir. Geliştirilen materyalle amaçlanan, öğrencinin aktif ve merkezde olmasıdır. Materyalde karekod uygulamasının kullanılmasının en temel nedeni karekoddan cevap anahtarı niteliği kazandırmaktır. Bu sayede de öğrencinin öğretmenden bağımsız olarak materyali etkin ve aktif kullanabilmesi hedeflenmektedir.

Son yıllarda yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler, eğitim alanında hızlı ilerlemeyi ve yenilikleri beraberinde getirmiştir. Eğitimde teknolojik girişimler ve projelerle okullar; akıllı tahta, elektronik tahta ya da etkileşimli tahta diye adlandırılan imkânlarla donatılmıştır (Çetin, 2015; Alkan, 2005). Değişen dünyamızda bilgi teknolojilerini eğitime uyarlamak kaçınılmaz olmuştur (Okan, 1983). Teknolojinin bu imkânlarını birer fırsata çevirerek eğitimde öğrenmenin kalıcı ve somut hale getirilmesi önemlidir. Teknolojik imkânlardan yeterince ve doğru olarak faydalanmak hem eğitimin tüm paydaşlarının işini kolaylaştıracak hem de süreci daha etkili ve eğlenceli hale getirebilecektir. Materyale yüklenen karekod özelliğinin de teknolojinin doğru ve etkin kullanımına bir örnek oluşturabileceği ve bu konuda öğrencilere bir farkındalık kazandırabileceği düşünülmektedir.

Edebiyat öğretiminde metinler, millet devamlılığının, kültürün ve eğitimin vazgeçilmez gereğidir (Özbay, 2002). Metinlerin ve yazarların etkili yöntemlerle tanıtılması öğrencilerin bu eserleri sevmesine imkân tanıyacak ve bu sayede öğrenciler yaşadıkları toplumun kültürüne katkıda bulunabileceklerdir. Ancak zaman kavramı zihinsel olarak zordur (Bergson, 1986). Materyalde zaman haritasının kullanılmasının en önemli gerekçesi de zor öğrenilen ve ezber gerektiren konunun zihinde oluşacak harita ile akılda kalıcılığını arttırmaktır.

Çiftçi’ye göre (2003) edebiyat öğretiminde metinlerin işlenmesinde karşılaşılan bir sorun; metnin ve yazarının tarihî zaman olgusu içerisinde doğru ve kalıcı şekilde kavranması problemidir. 2018 Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı’nın özel amaçlarından biri de öğrencilerin “edebî metinler aracılığıyla Türkçenin inceliklerini, Türk edebiyatının tarih içinde gösterdiği değişim ve

gelişimi tanımları” şeklindedir (MEB, 2018). Yekrek’e göre (2023), MEB müfredatında yer alan edebi bilgileri, kazanımları; edebi dönemleri, hangi yazarın hangi türde ve hangi dönemde yazılar/eserler yazdığını, dönemsellik özellikleri ile birlikte öğrenciye kazandırmak gerekir. Araştırmacı tarafından geliştirilen materyalde eser-görsel-edebi kişilik üçlemesi, Türk edebiyatı zaman haritasında yerini almaktadır. Bu bağlamda materyalin programın bu özel amacına doğrudan hizmet ettiği söylenebilir.

Günümüzde bireyler, pek çok görsel imgeyle kuşatılmıştır. Edebiyat öğretiminin de görsel okuma kazanımından soyutlanması mümkün görünmemektedir. Bu nedenle edebiyat öğretiminde ilgilenen görsel disiplinlerden yararlanmak önemlidir (Demir, 2016). Materyale bu bağlamda yazar ve şairlerin resimleri eklenerek görsel disiplini de işe koşturmak hedeflenmiştir.

Üniversite giriş sınavı bireyin yaşamında deneyimlediği önemli sınavlardan biridir. Çünkü bu sınavda öğrencinin göstermiş olduğu performans sonucunda; yükseköğretime yerleşme, meslek sahibi olma, bir alanda uzmanlaşma gibi süreçler yaşanmaktadır (Sarıca, 2019). Bu derece önemli bir sınav doğal olarak öğrencilerde sınav kaygısı oluşturmakta ve öğretmenlerin öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini kullanmalarına engel teşkil etmektedir. Özellikle sözel derslerde bu sınavlar ezber odaklı olduğundan öğretmenler de konuları sınav odaklı anlatmak zorunda hissetmektedir (Eren ve Veyis, 2023). Bu araştırmada da böylesine önemli bir sınavın verileri konunun odağına alınmıştır. Geliştirilen materyalde ve araştırmada elbette temel amaç öğrencilerin Türk edebiyatının önemli isimlerini, dönemleri ve eserleri ile kavramasıdır. Ancak böylesine önemli bir sınav söz konusu olduğunda öğrencilerin bu materyalle ilgisinin ve motivasyon düzeyinin daha yüksek olacağı bilinciyle hareket edilmiştir.

Kayabaşı ve Karadağ (2021) Türk dili ve edebiyatı derslerinin işlenişine ilişkin öğretmen görüşlerine yer verdiği çalışmada; öğretmenlerin “programda uygulama çalışmalarına yeterince yer verilmemesi ve üniversite sınavı ile farklı yaklaşımlar sergilenmesi gibi durumların, programın derse olumsuz yansımaları olduğu” şeklindeki ifadelerini tespit etmiştir. Geliştirilen materyalin hem programın özel amacıyla hem de sınavda çıkmış sorularla ilişkilendirilmesinin Türk dili ve edebiyatı derslerine ve öğretmenlerine yardımcı olacağı ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada 2012- 2023 yılları arasında üniversiteye yerleştirme sınavlarında çıkmış edebi şahsiyetler ve bu şahsiyetlerin eserlerine ilişkin bilgilerin analiz edilmesi; bunun sonucunda tespit edilen şahsiyet ve eserlerin materyale dönüştürülmesi ve bu materyale ilişkin öğrenci, uygulayıcı ve öğretmen görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. 2012-2023 yılları arasında üniversiteye yerleştirme sınavlarında çıkmış edebi şahsiyetler ve bu şahsiyetlerin eserlerinin Türk edebiyatı dönemlerine göre dağılımı yıllara göre ne şekildedir?
2. Geliştirilen materyalin kullanımına ilişkin uygulayıcı (Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni) gözlemleri nelerdir?
3. Geliştirilen materyalin kullanımına ilişkin Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
4. Geliştirilen materyalin kullanımına ilişkin lise 11. ve 12. sınıfa devam eden öğrencilerin görüşleri nelerdir?

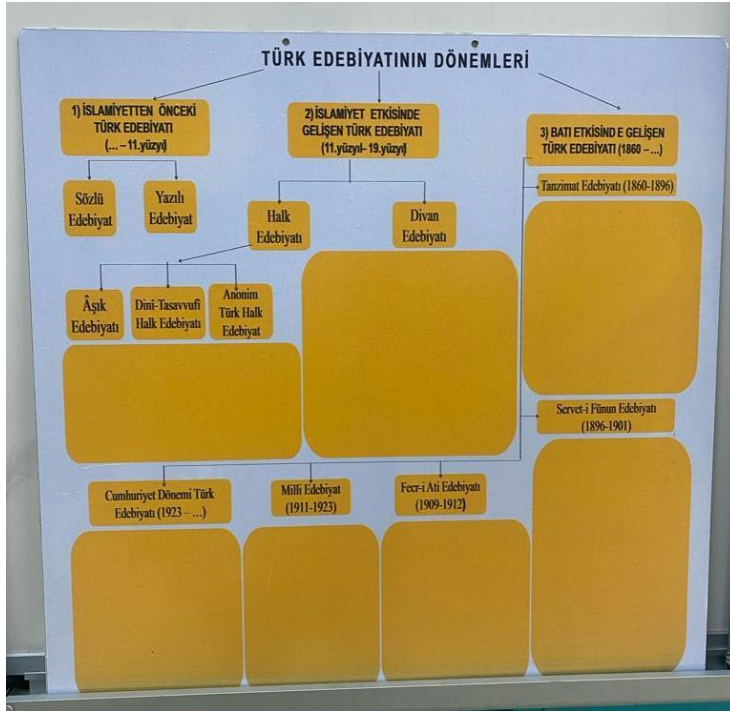
YÖNTEM

Bu çalışmada, üniversite sınavına girecek öğrencilere öğrenimde kolaylık sağlaması için öğrencilerin öğrenmekte zorluk çektiği düşünülen yazar-şair-eser konusunu kapsayan bir oyun geliştirmek hedeflenmiştir. Eğitici bir oyun olarak planlanan projenin tasarlama aşamasında araştırma

yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verilerini 2012-2023 yılları arasında yapılmış üniversiteye giriş sınavları oluşturmaktadır. Materyal hazırlanırken geçmiş yıllarda çıkmış soruların tercih edilmesinin nedeni daha önce herhangi bir sınavda çıkmış soruların benzerlerinin bir sonraki sınavlarda da çıkabilme olasılığıdır.

Öncelikle 2012-2023 yılları arasında sorulan sınav soruları ÖSYM'nin sitesinden arşivlenmiştir. Konu ile ilgili seçilen sorular incelenip cevapları teyit edildikten sonra yazar ve şairlerin eserleri, bulundukları edebiyat dönemleri, metinlerin türleri araştırılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan excel veri toplama formuna yıl yıl işlenmiştir. Hangi yılda, hangi dönemden, hangi yazar-şair ve eser sorulduğu bilgisi, oluşturulan forma girilmiştir. Tablo oluşturulurken güvenilirlik çalışması için bilgilerin doğruluğu iki kez kontrol edilmiştir.

Verilerden yararlanarak oyun formunda bir materyal tasarlanmıştır. Materyal tasarlama sırasında oyunun verimli, öğretici, eğlenceli olmasına; sıkıcı ve gereksiz bilgi yüklemesinin olmamasına dikkat edilmiştir. Materyal, 4 farklı parça ya da parçalar grubundan oluşmaktadır. Aşağıdaki şekiller materyal parçalarını tanıtmaktadır:

Görsel 1

Türk Edebiyatı Dönemleri Zaman Haritası

Görsel 1, Türk edebiyatının dönemlerini ifade eden metal bir panodur. Metal olmasının nedeni mıknaatışlı olan diğer parçaların bu parçaya rahatlıkla tutturulabilmesidir. Zaman haritasının kullanılmasındaki en önemli amaç akılda kalıcılığı ve öğreticiliği arttırmak aynı zamanda da bütüncül resmi görenek zihinde bir şema oluşturmaya yardımcı olmaktır.

Görsel 2

Edebi Şahsiyetlerin Mıknaatıslı Magnetten Resim Örnekleri

Görsel 2, edebî şahsiyetlerin görsellerinin bulunduğu magnetlerdir. Resimlerin altlarındaki karekodlar okutulduğunda yazarın ismi okunmaktadır.

Görsel 3

Edebi Şahsiyetlerin Mıknaatıslı Magnetten Eser Örnekleri

Görsel 3, edebî şahsiyetlerin üniversite sınavlarında çıkmış metin örneklerinin yer aldığı magnetlerdir.

Görsel 4

Edebi Şahsiyetlerin Mıknatıslı Magnetten İsimleri

Görsel 4, edebi şahsiyetlerin isimlerinin yer aldığı mıknatıslı magnetlerdir. Karekod okutulduğunda edebi şahsiyetin hangi döneme ait olduğu bilgisi görünmektedir.

Görsel 2, 3 ve 4 mıknatıslı parçalardır. Görsel 2, 58 farklı edebi şahsiyetin resimlerini; Görsel 3, Görsel 2’de resimleri verilen şahsiyetlerin eserlerini; Görsel 4 ise edebi şahsiyetlerin isimlerini ifade etmektedir.

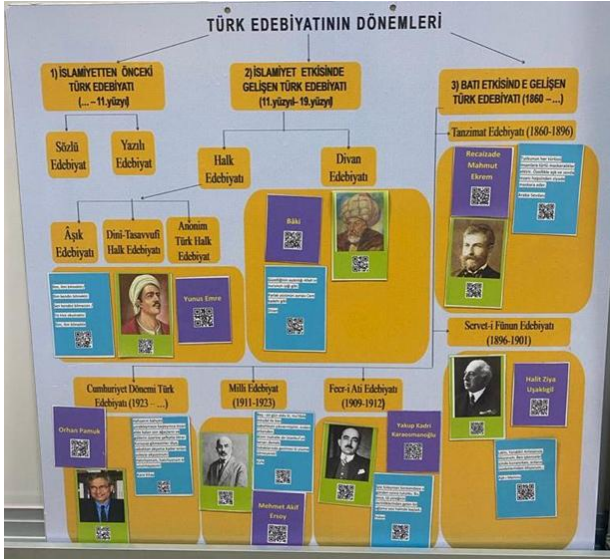
Eşleştirme şeklinde olan oyunda önce yazar-şairin resimlerinin ismiyle eşleştirilmesi; daha sonra eserle eşleştirilmesi beklenmektedir. Sonra da eşleştirilen yazar/şair-eser-isim üçlemesinin hangi döneme ait ise Görsel 1’deki Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasında doğru yere yerleştirilmesi istenmektedir.

Görsel 5

Zaman Haritasından Bir Örnek

Görsel 5, yazar/şair-eser-isim üçlemesinin hangi döneme ait olduğuna dair Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasında doğru yere yerleştirilmiş örneğini temsil etmektedir.

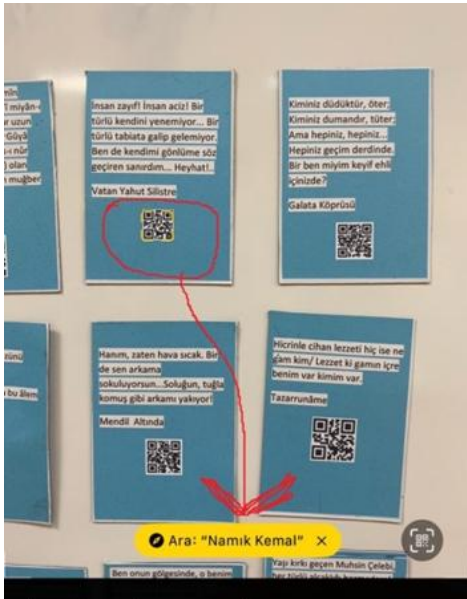
Görsel 6

Zaman Haritasına Yerleştirilmiş Eşleştirmeler

Görsel 6, zaman haritasına yerleştirilmiş eşleştirmelerin genel bir görünümüdür.

Oyunu oynayan öğrenciye kolaylık olması bakımından kartların üzerine karekodlar eklenmiş böylece öğrencilerin yanlışlarına bakmasını sağlamak amacıyla karekodlara cevap anahtarı niteliği kazandırılmıştır. Ayrıca teknolojinin verimli kullanılması bakımından da bir farkındalık oluşturmak istenmiştir.

Resimler yazar-şairlerin en bilindik ve en anlaşılır olanlarından seçilmiştir. Resimlerin altındaki karekodda resimdeki yazar-şairin ismi yer almaktadır. Edebi şahsiyetlerin isimlerinin yer aldığı kartlardaki karekodda dönemlere ait bilgiye yer verilmiştir. Eserlerin olduğu kartlar hazırlanırken sorulmuş ya da sorulabilecek en bilindik eserlere yer verilmiştir. Eserlerin altındaki karekodlarda ise eserin sahibinin adı verilmiştir. Eser, yazar ve dönemlere ait yanlışlık olmaması için kontroller sağlanmıştır. Görsel 7 ve 8 karekod okuma esnasındaki ekran görüntüsüdür:

Görsel 7

Eserin Hangi Yazara Ait Olduğu Bilgisi

Görsel 8

Görselin Hangi Şaire Ait Olduğu Bilgisi

Materyal parçaları rahatlıkla akıllı tahtaya tutturulabilmektedir. Aynı zamanda Türk edebiyatı dönemleri zaman haritası tahtaya çizilerek de akıllı tahta üzerinde materyal kullanılabilir. Bu bakımdan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin de rahatlıkla kullanabileceği bir materyal olduğu düşünülmektedir. Görsel 9, akıllı tahtada materyalin nasıl kullanılabileceğine ilişkin genel bir görünümü ifade etmektedir:

Görsel 9

Materyalin Akıllı Tahtada Kullanımı

Materyalin hazırlanmasının ardından 2 farklı okulda, 3 farklı şubede, 3 farklı Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni tarafından toplam 44 öğrenci ile uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Uygulamalar sonunda 3 uygulama öğretmeninden gözlemlerine ilişkin görüş alınmıştır. Bunun yanında materyali inceleyen toplam 6 TDE öğretmeninden görüş alınmıştır. Ayrıca 44 öğrenci için de (11 ve 12.sınıfa devam eden) 9 sorudan oluşan ve araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket hazırlanmış ve materyalin uygulanmasının ardından öğrencilerin anketleri doldurmaları istenmiştir. Anketten elde edilen likert tipli soruların analizinde yüzde hesaplama yapılmış ve grafiklerine bulgulara yer verilmiştir. Ayrıca açık uçlu sorulardan alınan örnek ifadeler de bulgulara değinilmiştir.

Aşağıdaki bağlantıdan ya da karekodu okutarak materyal tanıtım videosuna ulaşılabilir.

https://www.youtube.com/watch?v=_CvLg4dPnzY&t=12s

BULGULAR

Üniversite Sınavlarında Konu İle İlgili Çıkmış Soru Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “2012-2023 yılları arasında üniversiteye yerleştirme sınavlarında çıkmış edebi şahsiyetler ve bu şahsiyetlerin eserlerine ilişkin yapıtların Türk Edebiyatı dönemlerine göre dağılımı yıllara göre ne şekildedir?” şeklindedir. Bulgular şöyledir:

Tablo 1

Üniversite Sınavlarında Konu İle İlgili Çıkmış Soru Dağılımları

Yıllar	Divan Edebiyatı	Halk Edebiyatı	Tanzimat Dönemi	Servet-i Fünun	Fecr-i Atı	Milli edebiyat	Cumhuriyet dönemi	Toplam Yazar
2023	Taşlıcalı Yahya, Şeyh Galip	Yunus Emre	İbrahim Şinasi	Hüseyin Cahit Yalçın			Mehmet Akif Ersoy, Haldun Taner, Orhan Seyfi Orhon	8
2022	Necati (Hüsrev-i Rûm), Nef'i					Enis Behiç	Ahmet Kutsi Tecer, Adalet Ağaoğlu	5
2021	Ahmet Paşa		Sami paşazade Sezai	Halit Ziya Uşaklıgil			Necip Fazıl Kısakürek, Reşat Nuri Güntekin	5
2020	Şeyhi, Bâki, Nâbi			Tevfik Fikret	Ahmet Haşim	Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul		7
2019			Recaizade Mahmut Ekrem, Namık Kemal			Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu	Reşat Nuri Güntekin, Memduh Şevket Esendal, Latife Tekin	7
2018			Nabizade Nazım	Hüseyin Rahmi Gürpınar		Yakup Kadri Karaosmanoğlu	Necati Cumali, Yahya Kemal Beyatlı, Sabahattin Ali, Memduh Şevket Esendal	7
2017			Recaizade Mahmut Ekrem, Abdülhak Hâmid Tarhan		Mehmet Fuat Köprülü	Halide Edip Adıvar	Abdülhak Şinasi, Orhan Pamuk, Orhan Veli Kanık, Fazıl Hüsni Dağlarca, Cahit Sıtkı Tarancı, Faruk Nafiz Çamlıbel	10

2016	Nedim, Sinan Paşa, Ahmed Yesevî, Nâbi	Kara ca- oğla n	Muallim Naci			Ziya Gökalp	Faruk Nafiz Çamlıbel, Turgut Özakman, Rıfat İlgaz, Attila İlhan, Reşat Nuri Güntekin	12
2015				Halit Ziya Uşaklıgil			Behçet Necatigil	2
2014			Ziya Paşa	Tevfik Fikret			Ahmet Haşim, Rasim Özdenören	4
2012			Samipaşa- zade Sezai	Halit Ziya Uşaklıgil		Ömer Seyfettin	Peyami Safa, Sabahattin Ali, Yusuf Atılgan, Ahmet Hamdi Tanpınar	7
Toplam	12	2	10	7	2	9	32	74

Tablo 1'e göre en fazla sorunun Cumhuriyet Dönemi yazar-şair, eserlerinden sorulduğu görülmektedir. Bu durumu Cumhuriyet Dönemi'nin daha uzun sürmesine; son dönemde teknolojinin gelişimine ve yakın dönem olmasına bağlayabiliriz. Aynı dönemden farklı yıllarda aynı yazar-şairin sorulduğu görülmektedir. Cumhuriyet Dönemi yazarlardan en fazla 2017 yılında soru çıkmış olduğu görülmektedir. Bu dönemden en az altı yazar-şair ve eserine hâkim olunması gerektiği düşünülmektedir.

En fazla soru gelen ikinci dönem Divan Edebiyatı Dönemi'dir. Her ne kadar şair ve yazarların ezberlenmesi, eserlerin anlaşılmasındaki zorluklardan dolayı öğrencileri zorlayan bir dönem olduğu düşünülse de bu dönemde genel hatlarıyla aynı yazar-şairler üstünde durulduğu belirlenmiştir.

Divan Edebiyatı Dönemi'nden sonra en fazla soru gelen dönem Tanzimat Dönemi'dir. Bu dönem edebiyatının yeni yeni gelişmesi, bu dönemde batı tarzının etkisinin görülmesi gibi etkenler daha fazla yazar-şair bilgisi istenmesine sebep olmuş olabilir. Bu dönem yazar-şairlerinden ayıplarının farklı yıllarda da sorulduğu görülmektedir.

Çıkan soruların çözülmesi için bilinmesi gereken yazar-şair sayısının dördüncüsü Milli Edebiyat Dönemi'dir. Bu dönemde de bir yılda sorulmuş yazar-şairlerin farklı yıllarda yeniden sorulabildiği görülmektedir. Çıkan soru sayısı bakımından beşinci dönem Servet-i Fünun Dönemi'dir. Bu dönemde de daha önce sorulmuş yazarların bir başka yılın sınavında sorulduğu belirlenmiştir.

Sınavlarda sorularda en az çıkan iki dönemse Fecr-i Ati ve Halk Edebiyatı Dönemi'dir. Fecr-i Ati Dönemi'nin kısa sürmesi, Halk Edebiyatı'nın da sözlü edebiyat ürünlerinden olması soru sayısının azlığını etkilemiş olabilir. En fazla soru sorulan yazar/eser Reşat Nuri Güntekin (f=3) ve Halit Ziya Uşaklıgil (f=3) olarak belirlenmiştir. 2023 yılında beş edebiyat döneminden de soru gelmesi ve soru sayısının artış göstermesi de dikkat çekmektedir.

Yıllara göre soru sayısı dağılımı incelendiğinde bir tutarlılık görünmemektedir. Bu durum öğrencilerde endişeye ve derse karşı olumsuz tutuma neden olabilir. Bu nedenle eser/shahsiyet konusunda her yıl soru sayısında bir ortalamanın yakalanmasının iyi olabileceği düşünülmektedir.

Materyali Uygulayan Öğretmenlerin Gözlemlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Geliştirilen materyalin kullanımına ilişkin uygulayıcı gözlemleri nelerdir?” şeklindedir.

Uygulayıcılara materyal teslim edilirken materyali kendi sınıf deneyimlerine ve sınıfın düzeyine göre kullanmaları noktasında özgür oldukları belirtilmiştir. Bu sayede materyalin kullanışlılık durumunun da tespit edilebileceği düşünülmüştür. Uygulamayı toplam 3 öğretmen 3 farklı sınıfta gerçekleştirmiş ve deneyimlerini not etmiştir. Uygulayıcı gözlemlerine ilişkin bulgular şöyledir:

Uygulayıcı 1, 11. Sınıf öğrencileri ile dönem boyunca konulara yer yer değindiğini ve 11. Sınıflarla uygulayabileceğini belirtmiştir. Uygulamadan sonra sınıfın çok eğlendiğini ifade etmiştir. Sınıfı iki gruba ayırarak materyali sınıadığını ifade etmiştir: “Çok eğlendiler. Aslında bir ders ayırmıştım yazılı haftası olduğu için ama ikinci derste de devam etmek istedikleri konusunda ısrarcı olunca iki ders oynadık.

Uygulayıcı 1, materyalin karekod uygulamasının öğrencilerin ilgisini çektiğini belirtmiştir. Özellikle karekod uygulamasında öğrencilerin telefonlarını sınıf ortamında kullanabilme özgürlüğünün kendilerini mutlu ettiğini ifade etmiştir: “Normal şartlarda öğrencilerin telefonları okula girerken toplanıyor. Derse geçince gidip telefonlarınızı getirebilirsiniz dediğimde önce çok şaşırdılar sonra da çok mutlu oldular. Artık günümüzde telefon bizden bir organ gibi. Bizim için bile öyle onun için gençlere de bu konuda hak vermek zorunda kalıyor insan. Materyalin karekod uygulama özelliğini denedik önce birlikte. Zaten bu durum hemen cezbedi onları ve motivasyon sağladı.”

Uygulayıcı 2, 12. Sınıflarda uygulanmasının uygun olacağını belirterek öğrencilerin uygulama sırasında keyifli bir ders geçirdiklerini ifade etmiştir: “Çok eğlendiler ders boyunca. İşlenen konularda zaten, gerçekten eğlenceli bir pekiştirme görevi gördü.

Uygulayıcı 3, Türk Dili ve Edebiyatı gibi sözel derslerin daha çok materyal desteği gerektirdiğini uygulama sırasındaki gözlemleriyle şöyle ifade etmektedir: “Oyun ile öğrenmenin kalıcılığına her zaman inanmışımdır. Bu tarz materyaller aynı zamanda bilgiyi canlı tutuyor. Ben de bir ara tabu oyunu geliştirmiştim, onda da çok eğlenmişlerdi. Sözel dersler için ilgiyi artırıyor bu gibi materyaller. Her konudan sonra bu tarz materyaller geliştirilmelidir, diye düşünüyorum.”

Materyal ile İlgili TDE Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Geliştirilen materyalin kullanımına ilişkin Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Toplam 6 öğretmene materyali inceleme fırsatı verilmiş, materyalin kullanımına ilişkin tanıtım videosu izlettirilmiş ve 3 soru yöneltmiştir. Bulgular şöyledir:

Materyalin Öğreticiliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenlere yöneltilen ilk soru “Materyalin öğreticiliğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?” şeklindedir.

Öğretmenlerin materyalle ilgili genel kanaatleri materyalin kullanışlı olduğu, somut ve kalıcı öğrenmeyi destekleyebileceği ve eğitime olumlu katkılarının olacağını düşünmektedir: “Hazırlanan materyal Türk Edebiyatı’nın önemli isim ve eserlerinin öğretimi adına kullanışlıdır. Pek çok ismin akılda kalmasına, ait olduğu dönemin öğrenilmesi adına faydalı bir somut veri olarak tasarlanmış.” “Başarılı bir inovatif bir çalışma olmuş. Eğitime katkısı olacağını düşünüyorum.”

Öğretmenler materyalin ders dışında da kullanımına uygun olduğunu belirtmişlerdir: “Şahsımca okul koridorlarında büyük bir okul panosu olarak tasarlanabilir. Teneffüslerde ve boş derslerde

öğrencilerin kendi aralarında keyifle vakit geçirecekleri bir pekiştireç olabilir.”

Öğretmenler görsellerle desteklenmesinin öğrenmeyi ilgi çekici hale getirdiğini ifade etmektedir: “Materyal öğrencilerin ilgilerini çekerek öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. Öğrencileri hem görsel hem de bilişsel açıdan geliştirebilecek bir içeriğe sahiptir.

Öğretmenler materyalin eğlenerek öğrenme fırsatı sunduğunu düşünmektedir: “Eğlenceli ve öğretici bir yöntem.”

Materyaldeki Kaynakların Yeterlik Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenlere yöneltilen ikinci soru “Oyunda geçen edebi şahsiyetlerin ve eserlerin yeterlilik düzeylerini değerlendirir misiniz?” şeklindedir.

Öğretmenler materyalde kullanılan yazar ve eser sayısını yeterli bulmakla birlikte, sınavlarda çıkan soru tiplerinin eklenmesiyle de materyalin zenginleştirilebileceğini belirtmektedir: “Bu materyalde bulunan şahsiyetlerin veya eserlerin ÖSYM sınavlarında sorulan sorularıyla desteklenirse öğrenmeye daha fazla katkıda bulunacağı kanaatindeyim. Bunun dışında şahsiyet ve eserler geniş bir bakış açısıyla ele alınmış, başarılı ve yeterlidir.”

Öğretmenler eser ve yazar sayısını yeterli bulmakla birlikte karekod uygulamasında daha fazla bilgiye yer verilebileceği ya da ipucu ifadelerine yer verilebileceği önerisinde bulunmaktadır: “Karekod uygulamasında sanatçının hayatı ve edebî kişiliği olmalıdır diye düşünüyorum.” “Karekod kısmında daha fazla bilgiye yer verilebilirdi.”

Eser sayısının artırılabilirliğini düşünen öğretmenler de mevcuttur: “eserden sanatçıya, oradan döneme de ulaşmak güzel bir düşünce olmakla beraber, eser sayısı artırılabilir. Eserden seçilen ifadeler eseri daha net tanıtıcı cümleler (ipucu şeklinde) olabilir.

Materyalin Parçalarının Kullanışlılığına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenlere yöneltilen üçüncü soru “Materyalin parçalarının kullanılabilirliğini değerlendirir misiniz?” şeklindedir.

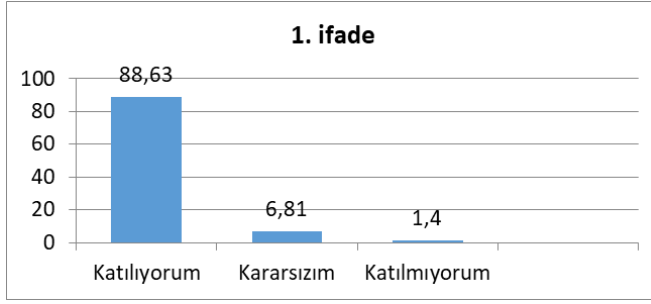
Genel olarak öğretmenler mıknatıslı parçaları kullanışlı bulmuştur. Görsellerle ve karekod uygulamasıyla desteklenmesini ilgi çekici bulmuştur: “Barkod güzel olmuş mıknatıs kullanımı materyali kullanışlı hale getirmiş.” “Yapılan materyal gayet kullanışlı ve görsel olarak ilgi çekicidir.”

Öğretmenler genel olarak Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasının boyutlarını küçük bulmuştur: “Sadece getirilebilecek tek bir eleştiri olabilir. Materyalin boyutu biraz daha büyük olabilir.” “Tablo biraz daha büyük hazırlanabilirdi.” “Materyali sınıfta kullanacağımı düşünsem duvara pano tarzında tasarlanmış daha büyük olmasını ya da tekerlekli ayaklı pano gibi taşınabilir olmasını önerirdim.”

Geliştirilen Materyalin Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilere 8 ifade sunulmuş ve görüşe katılıp katılmadıklarının işaretlenmesi istenmiştir. 1.ifadenin bulguları şöyledir:

Oynadığım oyunda yer alan şair yazar ve eserleri çözdüğüm denemelerde, testlerde gördüm.

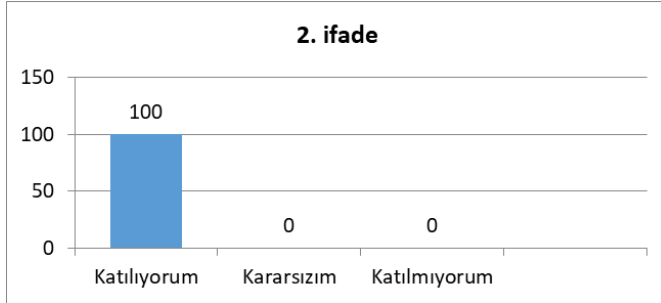

Şekil 1

Öğrencilerin Oyunda Yer Alan Sorularla Karşılaşma Yüzdeleri

Şekil 1'e göre ankete katılan öğrencilerin yüzde 88,63'ü şair/yazar ve eserleri ile daha önce çeşitli sorularda karşılaşmışken yüzde 6,8'i görüp görmediği konusunda kararsızdılar. Yüzde 1,4'ü oyunda yer alan şair, yazar ve eserlere daha önce deneme ve testlerde rastlamamıştır.

Hazırlanan oyunun Türk Dili ve Edebiyatı dersine katkısı olduğunu düşünüyorum.

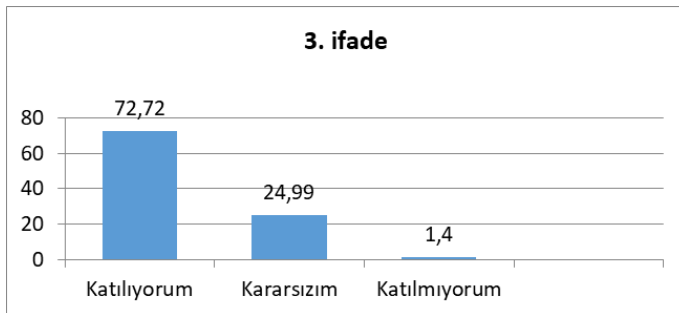

Şekil 2

Oyunun Derse Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 2'ye göre öğrencilerin tamamı hazırlanan oyunun Türk Dili Edebiyatı dersine katkısı olduğunu düşünmektedir.

Oyundaki Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasının (metal tabla) Türk edebiyatının dönemlerini ayırt etmekte yardımcı olduğunu düşünüyorum.

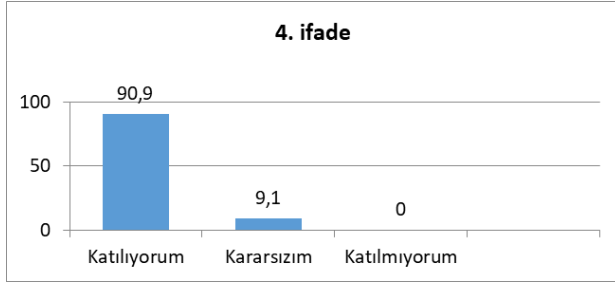

Şekil 3

Zaman Haritası Hakkında Öğrenci Görüşleri

Şekil 3'e göre öğrenciler arasında metalden hazırlanan Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasının dönemleri ayırt etmede yardımcı olacağını düşünen kişi yüzdesi 72,72'dir ki bu büyük oran haritanın amaca hizmet ettiğini göstermektedir.

Oyunun, edebiyat öğretmenlerinin işine yarayabilecek bir materyal olacağını düşünüyorum.

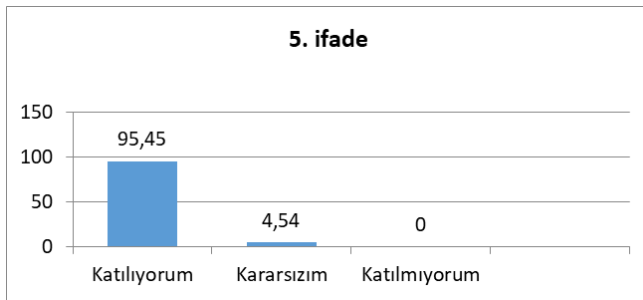

Şekil 4

Oyunun Öğretmenler İçin Faydası Konusunda Öğrenci Görüşleri

Şekil 4'e göre katılımcıların çoğunluğu (% 90,9) hazırlanan oyunu öğretmenlerin işine yarayacak bir materyal olarak görmektedir.

Oyunun eğlenerek öğretmeye yardımcı olabileceğini düşünüyorum.

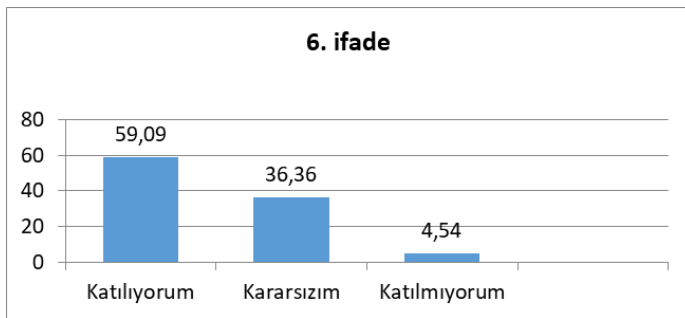

Şekil 5

Oyunun Eğlenerek Öğretmeye Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 5'e göre öğrencilerin çoğu (%95,45) hazırlanan oyunun eğlenerek öğretmeye yardımcı olduğunu düşünmektedir. Oyunun eğlenerek öğretmeye yardımcı olmadığını düşünen katılımcı bulunmamaktadır. Bu durum projenin amacına ulaştığı yönünde bir bulgudur.

Edebi şahsiyetlerin resimlerinin de verilmesinin akılda kalıcılığa katkı sağladığını düşünüyorum.

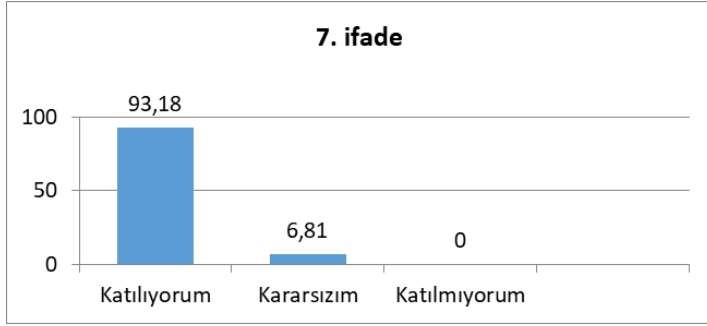

Şekil 6

Edebi Şahsiyetlerin Resimlerinin Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 6'ya göre katılımcıların yarısından fazlası (%59,09) edebi şahsiyetlerin görsellerin kullanımının akılda kalıcılığa katkı sağladığını düşünmüştür. %36,36 kararsızken, %4,54 buna katılmamaktadır.

Oyun sayesinde bilmediğim şahsiyetleri öğrenebilirim.

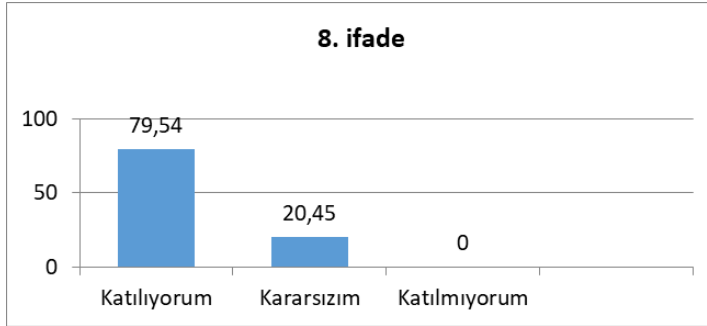

Şekil 7

Öğrencilerin Materyalle Edebi Şahsiyetleri Öğrenebilme Durumları

Şekil 7’ye göre katılımcıların çoğunluğu (%93,18) materyalde yer verilen yazar ve şairleri oyun sayesinde öğrenilebileceğini düşünmektedir. Katılmadığını ifade eden kimseye rastlanmamıştır.

Materyalin çoğaltılarak sınıf ortamlarında, koridorlarda bulunması gerektiğini düşünüyorum.

Şekil 8

Materyalin Çoğaltılması Konusunda Öğrenci Görüşleri

Şekil 8’e göre katılımcıların %79,54’ü materyalin koridor ve sınıflarda bulunması gerektiğini düşünürken %20,45’i bu konuda kararsızdır.

Öğrenci görüşlerinde son olarak eklemek istedikleri ifadeler varsa yazmaları istenmiştir. Bu bölümde öğrenciler genel olarak beğenilerini ve eğlenerek öğrendiklerini ifade etmişlerdir. “Öğrenmek bu şekilde eğlenceli oluyor. Bu şekildeki eğlenceli oyunlarla kendimizi geliştirebiliriz. Çok hoşuma gitti.” “Bence kişinin kendini geliştirebilmesi için faydalı, eğlenceli bir aktivite olmuş.” “Çok beğenerek oynayıp öğrendik.”

Bir öğrenci karekod uygulamasının kullanılmadığı durumlarda mıknatıslı magnetlerin arkasında bilgiler bulunması gerektiği önerisinde bulunmuştur. “Karekod uygulaması okulda kullanımı zorlaştırabilir bu nedenle bilgiler arkada bulunmalı. Ayrıca arkada dönemleri belli edecek şekillerde bulunursa öğretmenler konuyu anlattıkça bölerek anlatması kolay olur.”

TARTIŞMA

Erdem’e göre (2017) öğretim programıyla üniversiteye giriş sınavı içerik bakımından uyuşsa da hedefler bakımından birbiriyle örtüşmediği için Türk dili ve edebiyatı öğretimi istenilen başarıya ulaşamayacak ve bunun sonucunda da öğrencilerde okula aidiyet oluşturmayacaktır. Geliştirilen materyalin üniversite sınav sorularında çıkmış olmasının öğrencilerde bu anlamda ilgi uyandırdığı ve materyale karşı aidiyet hissettiği söylenebilir.

Öğrenciler hazırlanan oyunun eğlenerek öğretmeye yardımcı olduğunu düşünmektedir. Oyunun eğlenerek öğretmeye yardımcı olmadığını düşünen katılımcı bulunmamaktadır. Bu durum materyalin

amacına ulaştığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Temizkan (2010) öğrenci merkezli yöntemlerin öğrenilenleri daha kalıcı hale getirdiğini ve dersi daha eğlenceli hâle getirdiğini bu bakımından da etkili olduğunu düşünmektedir. Aktif öğrenme ortamlarında merkezde yer alan öğrencilerin, karşılaştıkları sorunlara farklı ve yaratıcı çözümler üretebileceğini, grupla çalışma becerisi edinebileceğini ve çeşitli araştırma yöntemleri kullanma becerisi kazanabileceğini ifade etmektedir (Temizkan, 2010).

Katılımcıların yarısından fazlası edebi şahsiyetlerin görsellerin kullanımının akılda kalıcılığa katkı sağladığını düşünmektedir. Altınok (2011) lise öğrencileri ile yürüttüğü edebiyat öğretiminde görsel/işitsel materyallerin ders tutumuna etkisini araştırmıştır. Deney grubu öğrencilerinin derse karşı olumlu tutum geliştirdiğini ve görsel materyal kullanımının anlamlı farkını ortaya koymuştur. Bu anlamda araştırmalar örtüşmektedir denebilir.

SONUÇ

2012/2023 yılları arasında üniversite sınavlarında çıkmış soruların analizine göre en fazla soru Cumhuriyet Dönemi yazar-şair, eserlerinden sorulmuştur. Aynı dönemden farklı yıllarda aynı yazar-şairlerden soru gelmektedir. Cumhuriyet Dönemi yazarlarından en fazla 2017 yılında soru çıkmıştır. Bu dönemden en az altı yazar-şair ve eserine hâkim olunması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. En fazla soru gelen ikinci dönem Divan Edebiyatı Dönemi'dir. Her ne kadar şair ve yazarların ezberlenmesi, eserlerin anlaşılmasındaki zorluklardan dolayı öğrencileri zorlayan bir dönem olduğu düşünülse de bu dönemde genel hatlarıyla aynı yazar-şairler üstünde durulduğu belirlenmiştir. Divan Edebiyatı Dönemi'nden sonra en fazla soru gelen dönem Tanzimat Dönemi'dir. Bu dönem edebiyatının yeni yeni gelişmesi, bu dönemde batı tarzının etkisinin görülmesi gibi etkenler daha fazla yazar-şair bilgisi istenmesine sebep olmuş olabilir. Bu dönem yazar-şairlerinden aynılarının farklı yıllarda da sorulduğu görülmektedir. Sınavlarda sorularda en az çıkan iki dönemse Fecr-i Ati ve Halk Edebiyatı Dönemi'dir. Fecri Ati Dönemi'nin kısa sürmesi, Halk Edebiyatı'nın da sözlü edebiyat ürünlerinden olması soru sayısının azlığını etkilemiş olabilir. En fazla soru sorulan yazar/eser Reşat Nuri Güntekin ve Halit Ziya Uşaklıgil'dir. 2023 yılında beş edebiyat döneminden de soru gelmesi ve soru sayısının artış göstermesi konunun önem kazandığının göstergesidir. Bu nedenle de materyalin gerekliliğinin önemi artmaktadır. Hemen hemen her dönemde sorulan yazar-şair ve eserlerin başka yıllar da tekrardan sorulduğu görülmüştür bu da hazırlanan materyalin faydasını ortaya çıkarmaktadır. Yıllara göre soru sayısı dağılımı incelendiğinde bir tutarlılık görünmemektedir. Bu durum öğrencilerde endişeye ve derse karşı olumsuz tutuma neden olabilir. Bu nedenle eser/şahsiyet konusunda her yıl soru sayısında bir ortalamanın yakalanmasının iyi olabileceği düşünülmektedir.

Materyali sınıflarında uygulayan öğretmenler, uygulamadan sonra sınıfın çok eğlendiğini, derse ilgiyi ve motivasyonu artırdığını Türk Dili ve Edebiyatı gibi sözel derslerin daha çok materyal desteği gerektirdiğini ifade etmiştir. Uygulayıcılar materyalin karekod uygulamasının öğrencilerin ilgisini çektiğini, öğrencilerin telefonlarını sınıf ortamında kullanabilme özgürlüğünün kendilerini mutlu ettiğini ifade etmiştir. Öğretmenlerin materyalle ilgili genel kanaatleri materyalin kullanışlı olduğu, somut ve kalıcı öğrenmeyi destekleyebileceği, görsellerle desteklenmesinin öğrenmeyi ilgi çekici hale getirdiği ve eğitime olumlu katkılarının olacağı yönündedir. Öğretmenler materyalin ders dışında da kullanımına uygun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler eser ve yazar sayısını yeterli bulmakla birlikte karekod uygulamasında daha fazla bilgiye yer verilebileceği ya da ipucu ifadelere yer verilebileceği önerisinde bulunmaktadır. Ayrıca sınavlarda çıkan soru tiplerinin eklenmesiyle de materyalin zenginleştirilebileceğini belirtmişlerdir. Genel olarak öğretmenler mıknaatıslı parçaları kullanışlı bulmuştur sadece Türk edebiyatı dönemleri zaman haritasının boyutlarını küçük bulmuşlardır.

Materyali deneyimleyen öğrencilerin çoğu şair/yazar ve eserleri ile daha önce çeşitli sorularda karşılaşmıştır. Öğrencilerin tamamı hazırlanan oyunun Türk Dili Edebiyatı dersine katkısı olduğunu düşünmektedir. Metalden hazırlanan Türk Edebiyatı dönemleri zaman haritasının dönemleri ayırt etmede yardımcı olacağını düşünmektedir. Katılımcıların çoğunluğu hazırlanan oyunu öğretmenlerin işine yarayacak bir materyal olarak görmektedir.

Öğrenciler materyalde yer verilen yazar ve şairleri oyun sayesinde öğrenebileceğini düşünmektedir. Öğrenciler materyalin koridor ve sınıflarda bulunması gerektiğini düşünmektedir.

Öğrenci görüşlerinde genel olarak katılımcılar beğenilerini ve eğlenerek öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Bir öğrenci karekod uygulamasının kullanılmadığı durumlarda mıknatıslı magnetlerin arkasında bilgiler bulunması gerektiği önerisinde bulunmuştur. Öğretmenlerin ve öğrencilerin zaman haritasının büyüklüğü ve magnetlerin arkasında da bilgilerin bulunması gerektiği yönündeki önerileri dikkate alınarak bu konuda güncelleme çalışmaları yürütülmektedir. Bunun yanı sıra materyalin yeni yazar/şair/eser magnetleri ile güncellenebilir ve yenilenebilir bir materyal olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Materyalin derse ilgi, başarı, tutum ve motivasyona etkisini araştıran deneysel çalışmalar yapılabilir. Materyalin parçalarının dijital ortama taşınması sağlanarak sürükle-bırak uygulaması ile dijital oyuna dönüştürülebilir. Mobil uygulamaya uyumlu hale getirilebilir. Bu uygulamaların Eba, morpa kampüs gibi çeşitli eğitsel sitelerde öğretmenler için materyal olarak sunulması konusunda gerekli kurumlarla iletişime geçilebilir.

Öğrencinin yazar/şairin birden fazla eserini öğrenebilmesi için şair ve yazarların eserleri çeşitlenebilir. Oyunun öğrenmeye katkısı sonucuna ulaşıldığından edebiyatın farklı konularında da üretilebilir.

Kartlar tahta gibi bir malzemedan yapboz formunda da hazırlanabilir. Karekodda yazar/şair ve eserler hakkında daha fazla bilgiye (sanatçının özel hayatı, edebi görüşü, kişiliği, eserin ölçüsü, türü) yer verilebilir. Materyalde yer alan şahsiyetlerin veya eserlerin geçtiği ÖSYM sorularına da yer verilerek desteklenirse öğrenmeye daha fazla katkısı olabilir.

Etik Beyan

Bu çalışma birinci yazarın danışmanlığında hazırlanmış ve ikinci yazar tarafından TÜBİTAK 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışmasına 2024 yılı çağrı duyurusu kapsamında başvurusu yapılmıştır.

Bu makale, UPUES 2024 Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulan ancak tam metni yayımlanmayan “Türk edebiyatı dönemleri, eserleri ve şahsiyetlerinin öğretimi üzerine bir materyal çalışması” adlı bildirinin içeriği geliştirilerek ve kısmen değiştirilerek üretilmiştir.

Etik Kurul Onayı

Bu çalışma birinci yazarın danışmanlığında hazırlanmış ve ikinci yazar tarafından TÜBİTAK 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışmasına 2024 yılı çağrı duyurusu kapsamında başvurusu yapılmıştır. Belirtilen tarihlerde yarışma için etik kurul izni şartı gerekmemektedir; MEM'den izin almak yeterlidir. Araştırma Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 05.12.2023 tarihli E-12774561-604.02-91263865 sayılı valilik onayı izni ile gerçekleştirilmiştir.

Yazar Katkıları

Araştırma Tasarımı Yazar 1 (%60) – Yazar 2 (%40)

Veri Toplama Yazar 1 (%60) – Yazar 2 (%40)

Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama Yazar 1 (%70) – Yazar 2 (%30)

Makalenin Yazımı Yazar 1 (%80) – Yazar 2 (%20)

Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi Yazar 1 (%80) – Yazar 2 (%20)

Finansman

Araştırmada finansal destek yoktur.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG)

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: Desteklemiyor.

REFERANSLAR

- Alkan, C. (2005). Eğitim teknolojisi. Anı Yayıncılık.
- Altınok, Ş. (2011). Orta öğretim 9. Sınıf öğrencelerine şiir okuma zevki kazandırılmasında görsel işitsel materyal kullanımının rolü (Mamak ilçesi örneği) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Balcı, V. (2002). Liselerde Türk dili ve edebiyatı öğretiminin değerlendirmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Bergson, H. (1986). Yaratıcı Tekamül. (Ş. Tunç, Çev.). Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları.
- Çelik, T. (2018). Dil ve edebiyat öğretimi. Anı Yayıncılık.
- Çetin, İ. (2015). Türk dili ve edebiyatı öğretiminin tarihsel gelişimi. İ. Çetin (Ed.), Dil ve edebiyat öğretim yöntemleri (2. Baskı, ss.1-22) içinde. Nobel Yayınları.
- Çiftçi, M. (2003). Dil ve edebiyat öğretiminde zaman haritası. TÜBAR-XIII, Bahar.
- Demir, S. (2016). Türkiye’deki Edebiyat Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(33), 48-68.
- Erdem, C. (2017). Türk dili ve edebiyatı öğretimi uygulamaları üzerine bazı tespitler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 50(1), 99-126.
- Eren, B. ve Veyis, F. (2023). Öğretmen ve öğrencilerin gözünden Türk dili ve edebiyatı derslerinde öğrenci merkezli yöntem ve tekniklerin kullanımı. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 15(29), 650-671.
- Kayabaşı, B. ve Karadağ, N. (2021). Türk dili ve edebiyatı derslerinin işlenişine ilişkin öğretmen görüşleri. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 10(3), 1105-1123.
- Kavcar, C. (1993). Edebiyat ve eğitim. Anı Yayıncılık.
- MEB (2018). Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersi (9, 10, 11, 12. Sınıflar) Öğretim Programı. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Okan, K. (1983). Eğitim teknolojisi. Emel Matbaacılık.
- Özbay, M. (2002). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretimi. Türk Dili, 602(2), 12-120.
- Özdemir, E. (1991). Dil ve edebiyat öğretiminde yeni yönelimler, Türk dili ve edebiyatı öğretimi. B. Özer (Ed.). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Sarıca, R. (2019). 2017-2018 eğitim-öğretim yılında değiştirilen üniversite giriş sınav sisteminin ortaöğretim 12. Sınıf öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (Ek Sayı 1), 822-846.
- TDK (2015). Genel Açıklamalı Sözlük. TDK Yayınları.
- Temizkan, M. (2010). Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımına göre düzenlenen Türk dili II dersinin konuşma becerisine yönelik tutumlarına etkisi. MEB, 40(187), 86-103.
- Yazar, İ. (2014). Yapılandırmacı yaklaşımla Türk dili ve edebiyatı öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımının önemi. Yeni Türkiye, 1151-1156.

Yekrek, E. (2023). Türkçe (TYT-2023) ve Türk Dili ve Edebiyatı (AYT-2023) Sorularının Değerlendirilmesi. <https://edebiyatsultani.com/turkce-tyt-2023-ve-turk-dili-ve-edebiyati-ayt-2023-sorularinin-degerlendirilmesi/>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: It is aimed to analyze the information about literary figures and their works that appeared in university placement exams between 2012-2023; to transform the identified figures and works into material and to obtain the opinions of students, practitioners and teachers about this material.

Method: The research method is the document review pattern, which is one of the qualitative research methods. The research data are the exam questions asked between 2012-2023. After the selected questions related to the subject were examined and the answers were confirmed, the works of the writers and poets and the literary periods they were in were researched. The data was entered into the Excel data collection form created by the researcher year by year. In the matching game, it is first asked to match the pictures of the writer-poet with their names and works and then to place the matched writer/poet-work-name trilogy in the correct place on the Turkish literature period time map according to the period it belongs to. QR codes were added under the magnetic magnets, thus the QR codes became an answer key.

Findings: Teachers who applied the material in their classes stated that the class had a lot of fun during the application and that it increased interest and motivation in the lesson. All of the students think that the prepared game contributes to the Turkish Language and Literature course. Students and teachers think that the Turkish Literature periods time map prepared from metal will help distinguish the periods.

Discussion: Students and teachers think that the prepared game helps teaching while having fun. Taking into account the suggestions of teachers and students regarding the size of the time map and the need for information on the back of the magnets, update studies are being carried out on this subject.

Conclusion: It has been concluded that the material is a material that can be updated and renewed with new author/poet/work magnets. The following suggestions can be made based on the results: Experimental studies can be conducted to investigate the effect of the material on interest, success, attitude and motivation in the lesson.

Recommendation: The game can be prepared in the form of a puzzle from a material such as wood and can be produced on different topics of literature. The pieces of the material can be transferred to the digital environment and placed on the time map with the drag-and-drop application.